

Masku Humikkala

Rautakautisen hautapaikan kaivaus 2.–4.7.1964

Anna-Liisa Hirviluoto

(Koonnut Katja Vuoristo 2010)

Sisällysluettelo

Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Kenttämuistiinpanot (puhtaaksikirjoitettu)	3
Karttaluettelo	4
Kartat	5
Kuvataulut.....	12

Arkisto- ja rekisteritiedot

Anna-Liisa Hirviluoto tutki kesällä 1964 kiviaidan kohdalle jäävän rautakauden lopulle ajoittuvan ruumishaudan, mutta kaivauksesta ei ole toimitettu raporttia. Tutkimuksista on säilynyt kenttämuistiinpanot, joissa kuvataan lyhyesti kaivauksen kulkua. Kaivauskartat on piirretty yhtä lukuun ottamatta puhtaiksi ja mustavalkokuvat on liimattu kuvatauluihin. Kuvatekstit sekä negatiivit kuitenkin puuttuvat. Kaivaukselta talteen otetut löydöt on luetteloitu vuonna 1965.

Hirviluodon tutkimuksista on koottu raportti vuonna 2010, kokoojana on ollut Katja Vuoristo. Raporttiin on kirjoitettu puhtaaksi kenttämuistiinpanot ja siihen on lisätty kaivauskartat sekä kuvataulut. Lisäksi mukaan on liitetty karttaluettelo sekä arkisto- ja rekisteritiedot. Arkistotietoihin on lisätty myös kohdetta koskevat myöhemmät tarkastukset ja inventoinnit.

Helsingissä 29.10.2010

Katja Vuoristo, FM

Kohteen tiedot

Kohde: Masku Humikkala

Tutkimus: Rautakautisen hautapaikan kaivaus

Toteuttaja: Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: Anna-Liisa Hirviluoto

Kenttätyöt: 2.–4.7.1964

Tutkimusraportti: Anna-Liisa Hirviluoto, kenttämuistiinpanot ja -kartat (koonnut Katja Vuoristo 2010), Museoviraston arkeologian osaston arkisto

Peruskartta: 104407 Rusko

Koordinaatit: pkoo: 6727181, ikoo: 3231624, Z/m.mpy alin: 15,00, ylin: 30,00

Kuvat: ei luetteloitu

Kaivauslöydöt: KM 16575

Kohteen muut tutkimukset:

1925 Sakari Pälsi, tarkastus

1925 Sakari Pälsi, kaivaus

1958 Torsten Edgren, inventointi

1964 Anna-Liisa Hirviluoto, kaivaus

1973 Seija K. Sarkki, koekaivaus

1984 Aino Nissinaho, koekaivaus

1992 Heljä Brusila, tarkastus

1999 Heljä Brusila, tarkastus

2006 Esa Laukkanen, inventointi

Muut löydöt:

KM 11831, rautamiekka

KM 17272, kalmistolöytöjä

KM 30929, hevosenkenkäsolki

KM 8656, kalmistolöytöjä

Tiivistelmä: Kohde sijaitsee Maskun kirkon vieressä olevalla mäellä. Paikalla on sijainnut ristiretkiaikainen ruumiskalmisto, jota on tutkittu kaivauksin. Kalmisto löytyi soranotossa vuonna 1925. Samana kesänä mäen laelta ja sen itärinteeltä löytyi kaivauksissa 56 hautaa, joissa vainajat oli varustettu runsain hauta-antimin. Rahalöytöjen perusteella kalmisto on ollut käytössä ainakin ristiretkiajan alkupuolella. Kalmistoa tutkittiin kaivauksin myös myöhemmin; vuosina 1964, 1973 ja 1984. Kellotapulin vierestä ja kirkon länsipäädystä on tavattu merkkejä mahdollisesta polttokenttäkalmistosta. Hautausmaalta on löytynyt rautainen hevosenkenkäsolki ja sen läheisyydessä havaittiin matala rökkiö, johon kaivetusta koekuopasta löytyi palaneen tiilen paloja. Hautausmaalta kerrotaan myös löytyneen 1940-luvulla tiiliholveja.

Masku Humikkala, Anna-Liisa Hirviluoto

Kaivaus 2.–4.7.1964

Puhtaaksikirjoitetut kenttämuistiinpanot

Kaivauspaikka sijaitsi 70–100 m Humikkalan kirkosta koilliseen, noin 17,7 m päässä hautausmaan kiviaidan koilliskulmasta (pyykki 2). Paikalle oli suunnitteilla kiviaita. Kirkon hautausmaata oli laajennettu valtion entisen sorakuopan suuntaan siten, että hautausmaan koillisnurkkaus osui lähelle entistä Patoin kaivausaluetta Humikkalan harjulla. Kivistä ladottu aita oli melkein valmis, mutta koillisnurkkauksesta noin 17 m etelään oli 19,5 m pitkä rakentamaton kohta. Tällä kohdalla oli 2½ m leveä kannas, jossa kaivaus suoritettiin. Ruutujen 3–4/B–C keskellä olevasta paalusta 9,10 metriä 100° suuntaan oli maassa selvä vajoama. Tämä sijaitsi sorakuopan reunasta 1,4 metrin päässä. Vajoaman kaakkoispuolella oli myös toinen painauma noin 37 m päässä.

Ensiksi mainittu vajoama tulkittiin koillis-lounaissuuntaiseksi haudaksi. Sen itälaidalta löytyi rautanaula, joka oli maassa vaakatasossa hautaan päin. Naulan varressa oli kiinni tekstiiliä. Haudan ääriiviiva supistui pieneksi ja noin 1/3 alueella on runsaasti palanutta luuta sekä saviastioiden palasia tummassa nokimaassa, jonka paksuus oli 7–8 cm. Haudan pohja oli nokimaasta 35–40 cm syvemmällä. Haudan ääriviivat erottuivat heikosti havaittavina hiilenpaloina. Vainajan pääkallo oli haudan lounaispäässä ja sen vieressä oli helmi. Maa helmen ympärillä oli tummanharmaata. Myös kallon alapuolelta löytyi helmiä ruskeasta tahmaisesta maasta. Helmien sisällä oli säilynyt vielä narua ja niiden päällä oli punottua nauhaa. Haudan keskellä oli löytökerroksen päällä rautavarras, joka oli peräisin ilmeisesti arkun kannesta.

Anna-Liisa Hirviluodon kenttäpäiväkirjasta puhtaaksi kirjoittanut Katja Vuoristo 29.10.2010

Karttaluettelo

Karttatyppi	Aihe	Mk	Piirtäjä	Koko	Sivunro
Tasokartta	Hauta I, 1. krs.	1:10	P. Hautala	A3	5
Tasokartta	Hauta I, 2. krs.	1:10	P. Hautala	A3	6
Tasokartta	Hauta I, 3. krs.	1:10	P. Hautala	A3	7
Tasokartta	Hauta I, 4. krs.	1:10	P. Hautala	A3	8
Tasokartta	Hauta I, 5. krs.	1:10	P. Hautala	A3	9
Yksityiskohtakartta	Helmien löytökartta, hauta I, 5 krs.	1:1	P. Hautala	A3	10
Profiilikartta, originaali	Profiili A-B.	1:10	P. Hautala	A4	11

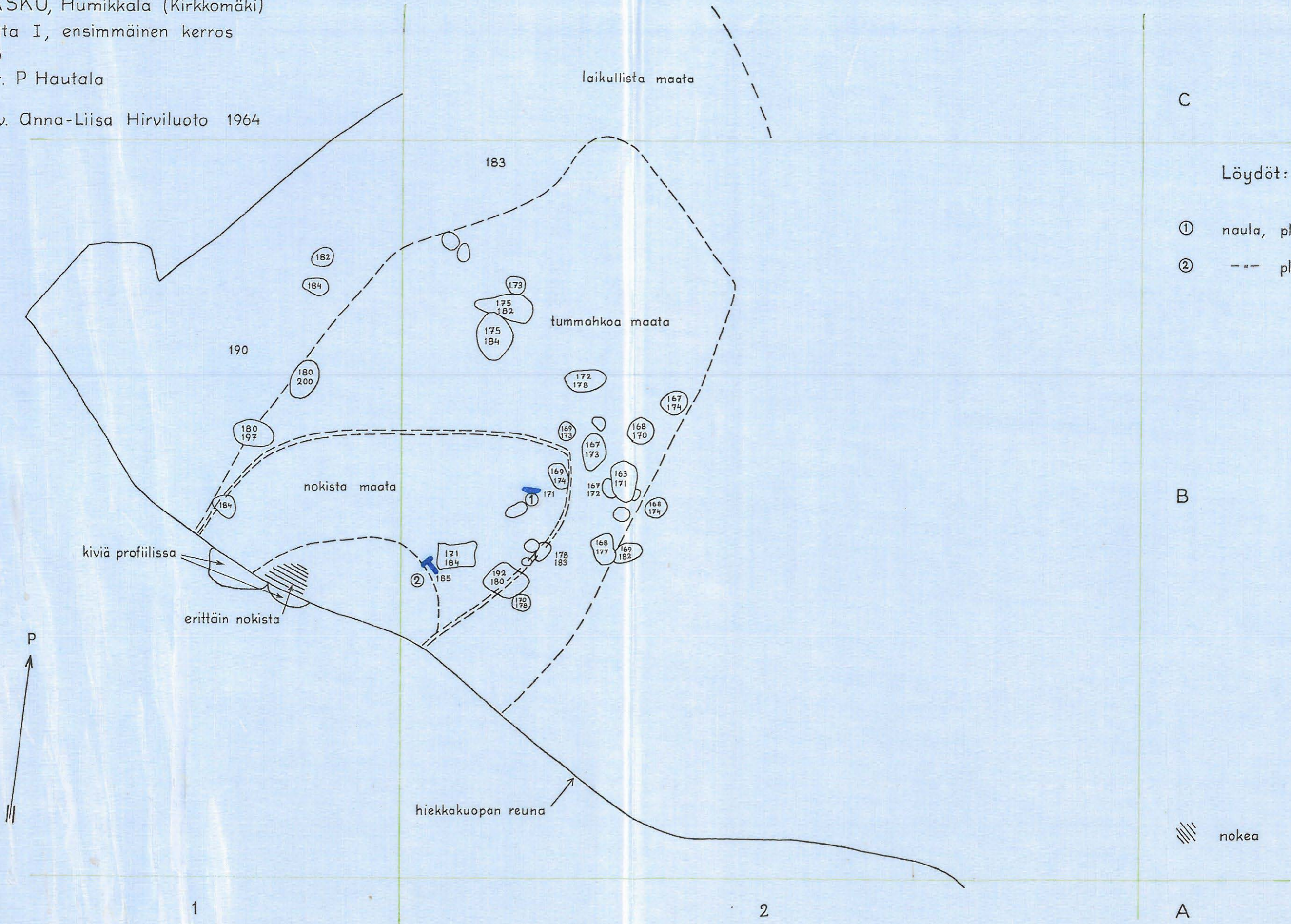
MASKU, Humikkala (Kirkkomäki)

Hauta I, ensimmäinen kerros

1:10

Piirt. P Hautala

Kaiv. Anna-Liisa Hirviluoto 1964

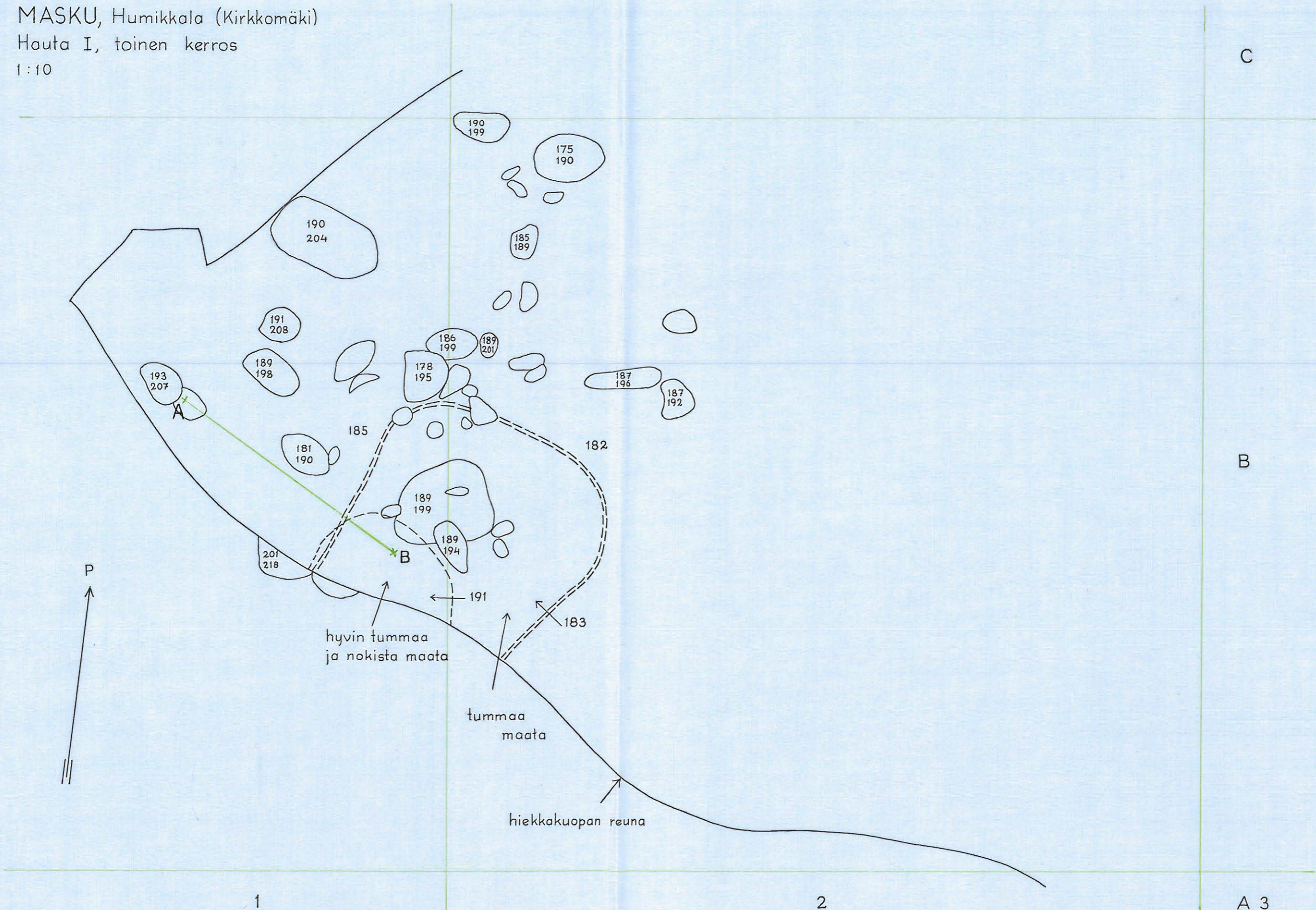

MASKU, Humikkala (Kirkkomäki)

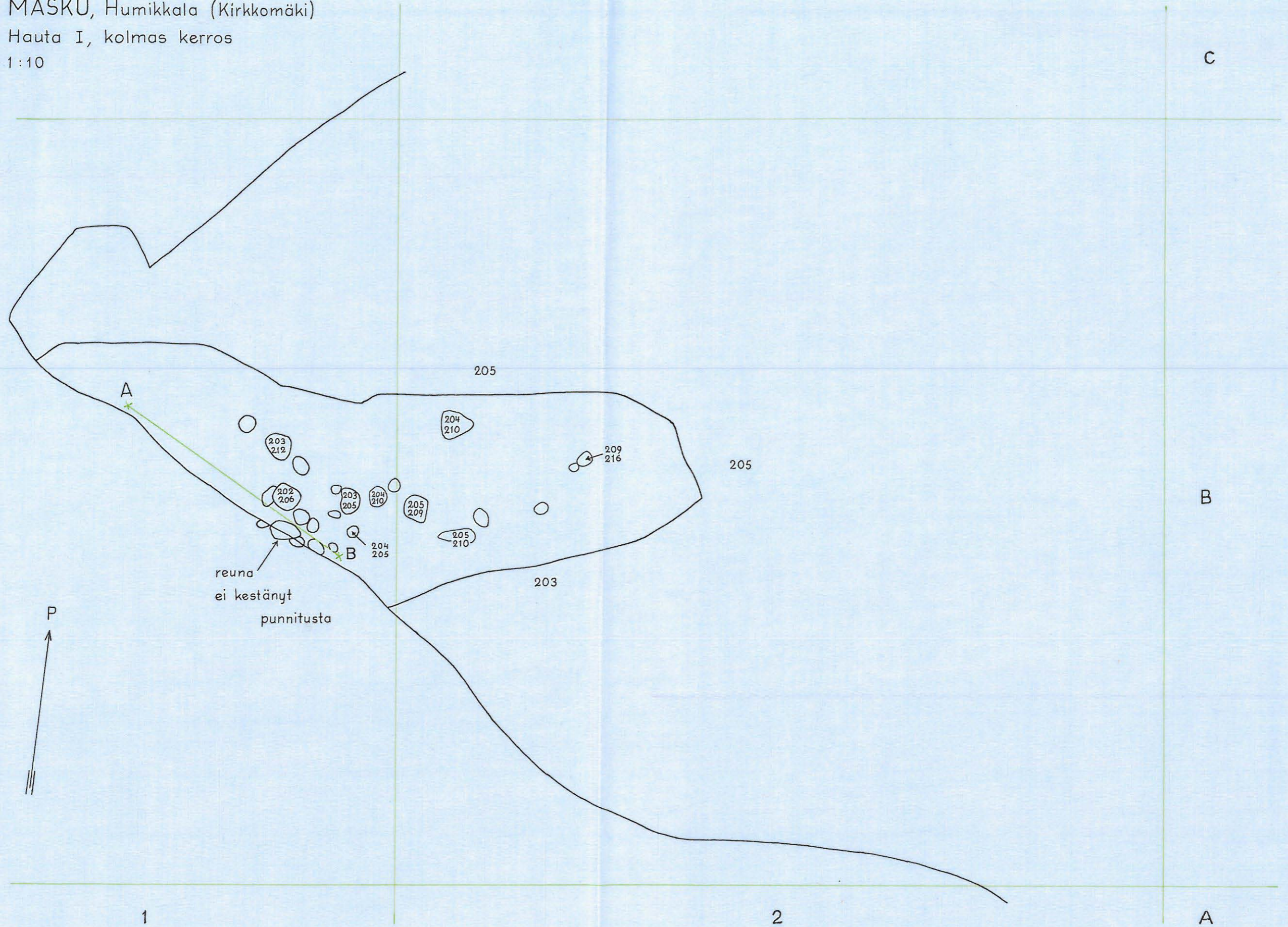
Hauta I, toinen kerros

1:10

MASKU, Humikkala (Kirkkomäki)
Hauta I, kolmas kerros
1:10

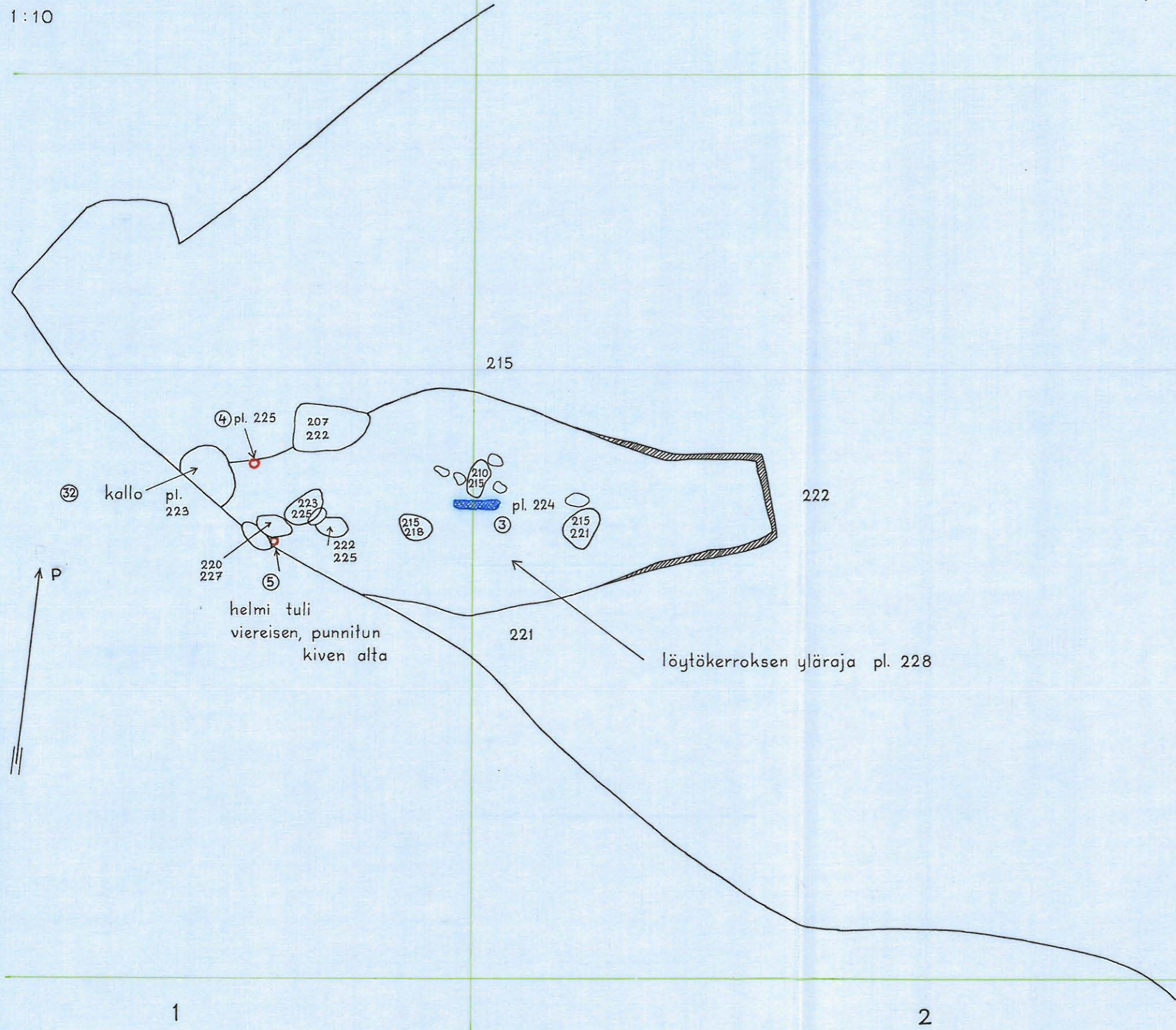

MASKU, Humikkala (Kirkkomäki)

Hauta I, neljäs kerros

1:10

C

Löydöt:

- ③ arkun hela? pl. 224
- ④ helmi, pl. 225
- ⑤ helmi, pl. 227
- ③② kallo, pl. 223

B

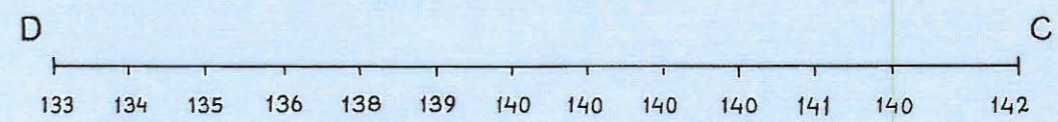
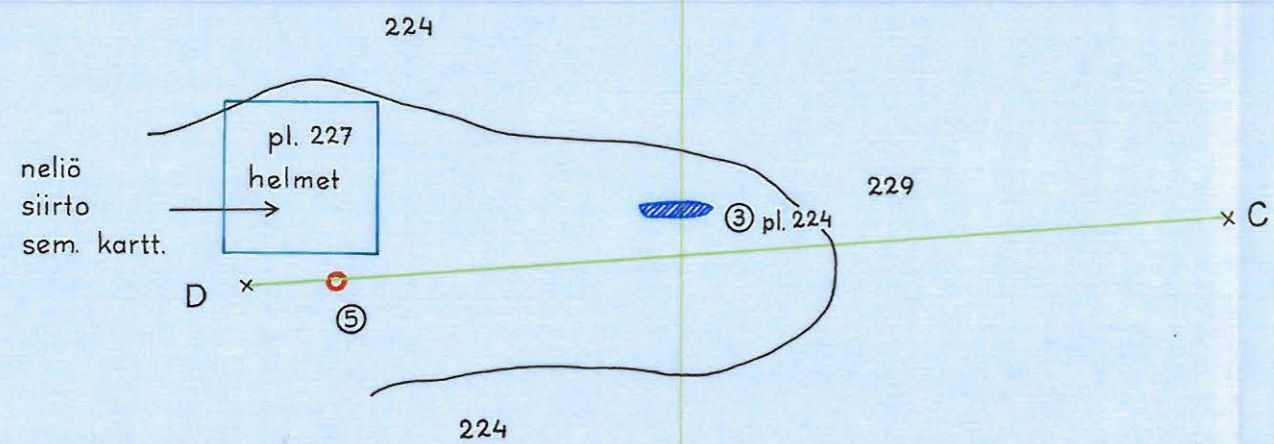
1

2

A 3

MASKU, Humikkala (Kirkkomäki)
Hauta I, viides kerros
1:10

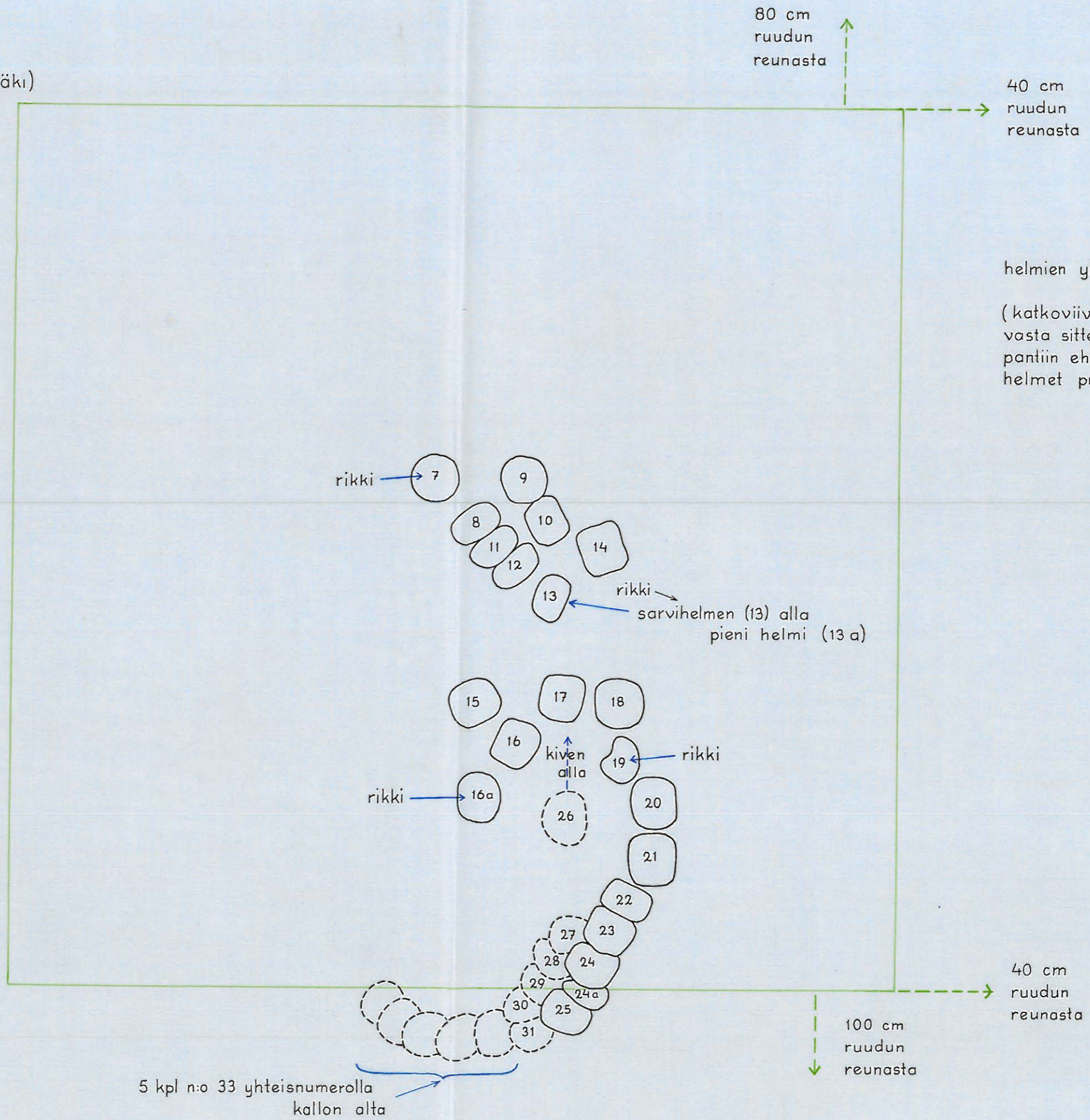

MASKU, Humikkala (Kirkkomäki)

Hauta I, viides kerros

1:1

HELMIKARTTA

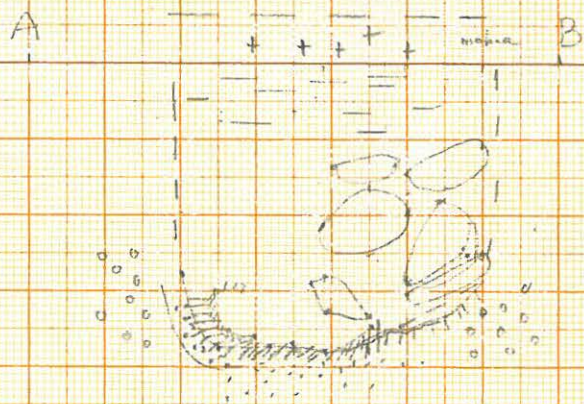

helmien yhteispunnitusluku 227

(katkoviivalla merkityt löytyivät
vasta sitten kun niiden päältä
pantiin eheällä viivalla piirretyt
helmet pussiin)

Masku, Humikkala 1964, profiili A-B

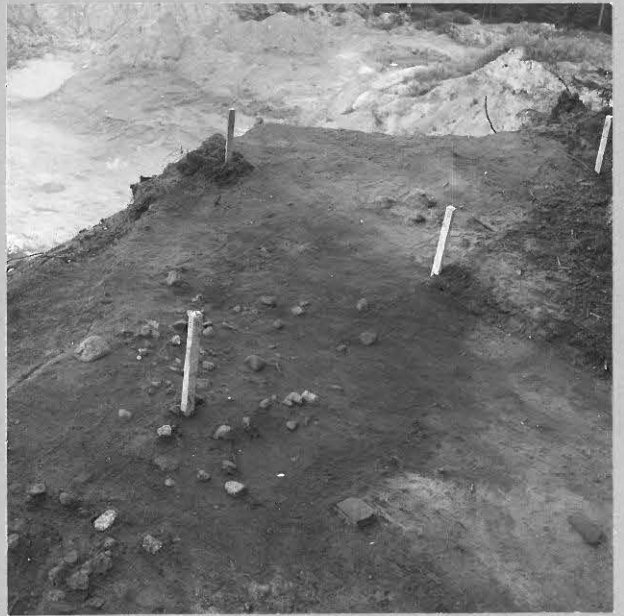

- oo = kirkkaan keltainen manta
- /// = mätäsuutta peittä, tumman ruskea manta
- o' = harmaa manta
- == = tuhka manta
- ++ = palan manta
- ### = pata manta

Haudan I helmet.